

Direktiv om informationsutbyte om trafiksäkerhetsbrott

Näringsdepartementet

2014-09-05

Dokumentbeteckning

KOM (2014) 476

Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om underlättande av gränsöverskridande informationsutbyte om trafiksäkerhetsrelaterade brott

Tidigare faktapromemoria: 2007/08:FPM114.

Sammanfattning

Den 6 maj 2014 ogiltigförklarade EU-domstolen direktiv 2011/82/EU om underlättande av ett gränsöverskridande informationsutbyte om trafiksäkerhetsrelaterade brott med anledning av felaktig rättslig grund (mål C-43/12). Direktivet handlar om utbyte av information om uppgifter i fordonsregister för att identifiera ägare till fordon som varit inblandade i trafikbrott i andra medlemsstater än den där de är registrerade. Domstolen uttalade att direktivet skulle ha fortsatt verkan fram till ikraftträdandet av ett nytt direktiv med korrekt rättslig grund (artikel 91 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, EUF-fördraget) inom en rimlig tidsperiod, som inte får överstiga tolv månader räknat från domens meddelande.

Kommissionen har därför utarbetat ett förslag till nytt direktiv med artikel 91 i EUF-fördraget som rättslig grund. Förslaget är nästan identiskt med texten i det ogiltigförklarade direktivet. Några mindre ändringar föreslås som kommissionen anser nödvändiga för att följa domstolens dom.

Regeringen accepterar preliminärt förslaget till nytt direktiv.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Det huvudsakliga syftet med det direktiv som ogiltigförklarades var att förbättra trafiksäkerheten och att säkerställa en hög skyddsnivå för samtliga

trafikanter i unionen genom att underlätta gränsöverskridande informationsutbyte om trafiksäkerhetsrelaterade brott. Därför skulle enligt direktivet medlemsstaterna ges ömsesidig tillgång till varandras uppgifter om fordonsregistrering via ett elektroniskt nät för informationsutbyte. Detta skulle underlätta för medlemsstaterna att identifiera utländska förare som begår trafikförseelser på deras territorier, och därmed likabehandling av utländska och inhemska förare. När fordonsägarens namn och adress är kända kan ett brev baserat på en mall som fastställts i direktivet skickas till den förmodade gärningsmannen. Den medlemsstat där förseelsen begåtts kommer att ha kvar sin rätt att besluta om trafikförseelsen ska följas upp.

Direktiv 2011/82/EU antogs den 25 oktober 2011. Europaparlamentet och rådet valde artikel 87.2 om polissamarbete i EUF-fördraget som rättslig grund. Tjugofem medlemsstater skulle ha införlivat direktivet i sin nationella lagstiftning senast den 7 november 2013. Danmark, Storbritannien och Irland valde, i enlighet med protokollen nr 21 och 22 som är fogade till fördragen, att inte anta och tillämpa direktivet. Sverige har genomfört direktivet genom ändringar i bl.a. lagen (2000:343) om internationellt polisiärt samarbete (prop. 2013/14:65). Lagändringarna trädde i kraft den 1 maj 2014.

EU-domstolen ogiltigförklarade den 6 maj 2014 direktiv 2011/82/EU. Domstolen uttalade att direktivet skulle ha fortsatt verkan fram till ikraftträdandet av ett nytt direktiv med korrekt rättslig grund (artikel 91.1 c om åtgärder för att förbättra transportsäkerheten i EUF-fördraget) inom en rimlig tidsperiod, som inte får överstiga tolv månader räknat från domens meddelande.

Kommissionen har därefter i juli 2014 utarbetat ett förslag till nytt direktiv med artikel 91.1 c i EUF-fördraget som rättslig grund. Förslaget är nästan identiskt med texten i det ogiltigförklarade direktivet. Några mindre ändringar föreslås som kommissionen anser nödvändiga för att följa domstolens dom.

1.2 Förslagets innehåll

Grundsytet med förslaget till nytt direktiv är, liksom det tidigare, att göra det lättare att över landsgränserna följa upp vissa brott som särskilt hotar trafiksäkerheten och det sakliga innehållet har i princip inte ändrats i förhållande till det ogiltigförklarade direktivet.

Den rättsliga grunden har ändrats liksom de skäl som hänvisar till särskilda bestämmelser som gäller för Storbritannien, Irland och Danmark. Detta beror på att den ändrade rättsliga grunden omfattar samtliga medlemsstater. Dessutom utgår kommissionens yttrande om den rättsliga grunden eftersom det inte längre är relevant. Därutöver finns en ändring av hänvisningarna till bestämmelserna om uppgiftsskydd i skäl 20 (skäl 19 i det ogiltigförklarade direktivet) och den motsvarande artikel 7 är ändrad i enlighet med detta. I artikel 4 är hänvisningarna till Prümbesluten (se nedan) förenklade utan att innehållet ändrats, och punkterna 2 och 3 har bytt plats för att förbättra

artikelns logiska struktur. Datumen för införlivande, utövandet av delegeringsbefogenheter och rapporteringsskyldighet är uppdaterade. Vidare finns några mindre ändringar för att ta itu med problem som gäller utformningen av lagstiftning.

Eftersom det o giltigförklarade direktivet antogs på grundval av artikel 87.2 i EUF-fördraget, grundades reglerna om uppgiftsskydd på det system för uppgiftsskydd vid polissamarbete och straffrättsligt samarbete som föreskrivs i rådets rambeslut 2008/977/RIF om skydd av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete¹. Detta berodde också på att direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter² inte är tillämpligt på sådan behandling av personuppgifter som rör polissamarbete och straffrättsligt samarbete (jfr artikel 3.2 i det direktivet).

Föreliggande förslag har artikel 91.1 c i EUF-fördraget som rättslig grund och därför bör enligt kommissionen de allmänna reglerna om uppgiftsskydd i direktiv 95/46/EG gälla. Förslaget till ny artikel 7 bör enligt kommissionen följaktligen hänvisa till bestämmelserna i direktiv 95/46/EG, både i allmänhet och med hänsyn till bestämmelserna om rättelse, radering, blockering och längsta lagringstid. Det finns inte längre något behov av att hänvisa till bestämmelserna om uppgiftsskydd i Prümbesluten, eftersom bestämmelserna i direktiv 95/46/EG ger ett tillräckligt uppgiftsskydd.

Mot bakgrund av de pågående förhandlingarna om ett förslag från kommissionen till förordning om uppgiftsskydd som ska ersätta direktiv 95/46/EG, och beroende på tidsplanen och resultatet av förfarandena, anser kommissionen att det kan vara lämpligt att ändra hänvisningarna innan detta direktiv antas.

1.3 Gällande svenska regler och förslagens effekt på dessa

Förslaget till nytt direktiv överensstämmer huvudsakligen med det tidigare direktivet, som i Sverige är genomfört genom ändringar i bl.a. lagen (2000:343) om internationellt polisiärt samarbete, förordningen (2010:705) om internationellt polisiärt samarbete och förordningen (2001:650) om vägtrafikregister. Preliminärt bedöms förslagens effekt på svenska regler endast bli marginell. Det kan förutses att i vart fall hänvisningar i svenska regler till det tidigare direktivet behöver anpassas.

¹ EUT L 350, 30.12.2008, s. 60.

² EGT L 281, 23.11.1995, s. 31.

Eftersom förslaget till nytt direktiv huvudsakligen överensstämmer med det ogiltigförklarade direktivet förväntas inga merkostnader.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen är positiv till förslaget huvudsyfte, att förbättra trafiksäkerheten och att säkerställa en hög skyddsnivå för samtliga trafikanter i unionen genom att underlätta gränsöverskridande informationsutbyte om trafiksäkerhetsrelaterade brott.

När förslaget till det ogiltigförklarade direktivet lades fram ansåg regeringen att det kunde ifrågasättas på flera punkter. Bland annat förordade regeringen en annan rättslig grund än den som ursprungligen föreslagits av kommissionen. Syftet att ge möjlighet att följa upp brott låg enligt regeringen närmare polissamarbete än allmänt trafiksäkerhetsarbete. Rådet och Europaparlamentet enades om att ändra den rättsliga grunden till artikel 87.2 (polissamarbete). Domstolen har nu uttalat att kommissionen ursprungliga förslag till rättslig grund (91.1c transportsäkerhet) var korrekt. Regeringen intervenerade på rådets och Europaparlamentets sida i målet men har nu att rätta sig efter domstolens utslag.

Regeringen accepterar preliminärt de förslag till anpassningar som gjorts av det ogiltigförklarade direktivet med anledning av att den rättsliga grunden ändrats. Direktivet är anpassat till medlemsstater där de aktuella förseelserna inte betraktas som brott utan som administrativa förseelser. Direktivet bygger på att uppgifter lämnas om fordon och fordonsägare och förutsätter för att kunna tillämpas fullt ut någon form av ägaransvar. Ur svensk synvinkel har direktivet ett begränsat mervärde.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Danmark, Storbritannien och Irland har valt att med stöd av de protokoll som gäller för det inrikes- och rättsliga samarbetet stå utanför antagande och tillämpning av det ogiltigförklarade direktivet. Dessa medlemsstater anser att det krävs en noggrann genomgång av alla sakliga regler i förslaget för att de ska kunna ställa sig bakom det.

Det kan vidare konstateras att Belgien, Storbritannien, Irland, Polen, Slovakien, Sverige och Ungern intervenerade på rådets respektive Europaparlamentets sida i målet i Europadomstolen.

Medlemsstaternas ståndpunkter i övrigt är ännu inte kända.

Europaparlamentet har ännu inte yttrat sig över förslaget till nytt direktiv.

Kommissionen har gjort flera uttalanden om den rättsliga grunden som den ansett bör vara transporträttslig bl.a. med hänsyn till att det för att den inre marknaden ska fungera krävs att alla medlemsstater deltar i informationsutbytet. Kommissionen drev och vann målet om den rättsliga grunden i EU-domstolen. Rådet och Europaparlamentet vidhöll under domstolens prövning att artikel 87.2 var korrekt rättslig grund.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Kommissionens nya förslag har inte remitterats. Under arbetet med införlivandet av det ogiltigförklarade direktivet togs promemorian – *Ett gränsöverskridande informationsutbyte om trafiksäkerhetsrelaterade brott – Genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/82/EU* (Ds 2012:47) fram. Promemorian innehöll förslag på författningsändringar för att genomföra direktivet i svensk rätt. Promemorian remitterades och en sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Justitiedepartementet (Ju 2013/6248/L4).

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Rättslig grund är artikel 91.1c i EUF-fördraget enligt vilken rådet ska fastställa åtgärder för att förbättra transportsäkerheten. Beslut fattas med kvalificerad majoritet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet som innebär medlagstiftning med Europaparlamentet.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Kommissionen bedömer att förslaget följer subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen på samma sätt som det ogiltigförklarade direktivet. Regeringen delar den bedömningen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Ärendet började behandlas i rådets arbetsgrupp för landtransporter under juli 2014. Ordförandeskapet och kommissionen siktar på en snabb behandling av

ärendet eftersom det ogiltigförklarade direktivet måste ersättas av ett nytt direktiv senast under maj 2015.

2013/14:FPM113

4.2 Fackuttryck/termer

Prümbesluten

Rådets beslut 2008/615/RIF av den 23 juni 2008 om ett fördjupat gränsöverskridande samarbete, särskilt för bekämpning av terrorism och gränsöverskridande brottslighet³ och rådets beslut 2008/616/RIF om genomförande av beslut 2008/615/RIF om ett fördjupat gränsöverskridande samarbete, särskilt för bekämpning av terrorism och gränsöverskridande brottslighet⁴. Besluten innehåller bestämmelser som reglerar informationsutbyte och samarbete inom flera områden. Medlemsstaterna har enligt beslutet kommit överens om att fördjupa det gränsöverskridande polissamarbetet och det straffrättsliga samarbetet, särskilt i fråga om utbyte av information mellan myndigheter som är ansvariga för att förebygga och utreda brott. Utbytet av uppgifter i DNA-, fingeravtrycks- och fordonsregister har behandlats i propositionen *Genomförande av Prümrådsbeslutet - automatiserat uppgiftsutbyte* (prop. 2010/11:129).

³ EUT L 210, 6.8.2008, s. 1.

⁴ EUT L 210, 6.8.2008, s. 12.